

Déambulations Botaniques

Dans le parc de l'Ambassade de France au Cambodge

ដំណើរកម្សាន្តតាមព្រៃព្រឹក្សា

នៅក្នុងឧទ្យាននៃស្ថានទូតបារាំងប្រចាំកម្ពុជា

Déambulations botaniques

ដំណើរកម្សាន្តតាមព្រៃព្រឹក្សា

**« Ce catalogue permet de garder la mémoire du parc.
Il nous rappelle que notre environnement naturel est une partie
essentielle de nous-mêmes. Et puis n'oublions pas que c'est
à un naturaliste passionné notamment par la flore du Cambodge,
Henri Mouhot, que nous devons tant dans les relations entre
nos deux pays. »**

Son Excellence Mme Eva Nguyen Binh, Ambassadrice de France au Cambodge

«សៀវភៅបញ្ជីរាយឈ្មោះរុក្ខជាតិនេះជួយឱ្យយើងរក្សាការចងចាំអំពីឧទ្យាន។
សៀវភៅនេះរម្លឹកយើងថាបរិស្ថានធម្មជាតិគឺជាផ្នែកមួយដ៏សំខាន់នៃជីវិតរបស់យើង។
ពេលនិយាយអំពីព្រៃឈើ ខ្ញុំនឹកទៅដល់លោក ហង់រី មូហូ ដែលជាអ្នកស្រលាញ់ចូល
ចិត្តព្រៃឈើកម្ពុជាយ៉ាងខ្លាំង ហើយជាបុគ្គលសំខាន់មួយរូបនៅក្នុងប្រវត្តិទំនាក់ទំនង
រវាងប្រទេសយើងទាំងពីរ។»

លោកជំទាវអេក៍ វៀន ប៊ីញ ឯកអគ្គរដ្ឋទូតបារាំងប្រចាំកម្ពុជា

Sommaire

မာတိကာ

Préface 9

01. Un peu d'histoire

L'Ambassade de France au Cambodge 11

Le parc, un lieu de mémoire 12

02. Le projet botanique

Une initiative pour valoriser la diversité végétale 15

De 1994 à aujourd'hui 16

03. Classification des espèces végétales

Nouvel inventaire 24

Quelques espèces remarquables 32

04. Un lieu de promenade

Journée du patrimoine 43

Déambulations artistiques 44

La fresque murale 47

05. L'engagement environnemental de la France

L'action de la France 49

La coopération avec le Cambodge 50

Partenaires 52

អារម្ភកថា 9

01. ប្រវត្តិខ្លះៗ

ស្ថានទូតបារាំងប្រចាំកម្ពុជា 11

ឧទ្យាន : ទីកន្លែងនៃការចងចាំ 12

02. គម្រោងបូតានិច

ការផ្តួចផ្តើមគំនិតដើម្បីលើកស្ទួយតម្លៃវត្ថុជាតិចម្រុះក្នុងស្ថានទូត 15

ការប្រែប្រួលពីឆ្នាំ១៩៩៨ដល់បច្ចុប្បន្ន 16

03. ការបែងចែកប្រភេទវត្ថុជាតិ

បញ្ជីសារពើភ័ណ្ឌថ្មី 24

ប្រភេទដើមឈើគួរឱ្យកត់សម្គាល់មួយចំនួន 32

04. ទីកន្លែងសម្រាប់ដើរកម្សាន្ត

ទិវាបេតិកភណ្ឌ 43

ដំណើរត្រាច់ចរសិល្បៈ 44

គំនូរលេងជញ្ជាំង 47

05. ការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់បារាំងស្តីពីបរិស្ថាន

សកម្មភាពរបស់បារាំង 49

កិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយកម្ពុជា 50

ដៃគូសហការ 52

Préface

អារម្ភកថា

Le parc de l'Ambassade de France au Cambodge est l'un des plus importants espaces verts de Phnom Penh. C'est un lieu apaisant et inspirant, au cœur d'une ville en fort développement. Comme tous, je suis impressionnée par sa taille, la beauté de ses arbres qui recèlent mille secrets. Ils ont vu défiler tant de personnalités ; ils ont été les témoins de tant de moments tragiques et d'heures heureuses de l'histoire contemporaine du Cambodge.

Ce projet botanique est né d'une discussion en janvier 2018 avec Philippe Monnin, ingénieur agronome, qui connaît le parc mieux que personne. Malgré mes recherches, je n'ai pu retrouver l'inventaire des espèces végétales du parc qu'il avait fait dans les années 90. Nous ne savions plus ce qu'il y avait dans le parc. Pourtant, la richesse de sa diversité saute aux yeux. Le parcours botanique lui rend hommage.

Certains endroits du parc étaient un peu trop dépouillés. J'ai souhaité qu'on replante autant que possible.

Ce catalogue permet de garder la mémoire du parc. Il nous rappelle que notre environnement naturel est une partie essentielle de nous-mêmes. Et puis n'oublions pas que c'est à un naturaliste passionné notamment par la flore du Cambodge, Henri Mouhot, que nous devons tant dans les relations entre nos deux pays.

Je tiens à remercier très sincèrement M. Philippe Monnin, sans lequel ce projet n'aurait pu avoir lieu, ainsi que M. Chhang Phourin, Directeur adjoint de l'Institut pour la recherche et le développement de la forêt et de la faune.

Je remercie également Son Excellence M. Say Samal, Ministre de l'Environnement, qui nous a beaucoup encouragés dans ce projet, notamment en nous offrant 50 arbres à replanter. J'ai une gratitude particulière pour nos généreux soutiens sans lesquels nous n'aurions pu aller très loin : la Banque BRED, la Banque nationale du Cambodge et le groupe PENG HUOT.

Je remercie enfin mon équipe, en particulier Pascal Botrel, Emilie Breyné, Solène Zech, Soklim Tung et Kosal Mao qui ont beaucoup travaillé à ce projet. Et bien sûr, les jardiniers qui prennent soin du parc au quotidien !

Son Excellence Mme Eva Nguyen Binh
Ambassadrice de France au Cambodge
Juillet 2019

ឧទ្យានស្ថានទូតបារាំងប្រចាំកម្ពុជាគឺជាលំហែបតង់ដ៏ធំមួយនៅរាជធានីភ្នំពេញ។ ឧទ្យាននេះគឺជាកន្លែងដ៏ស្ងប់ស្ងាត់ និងមានប្រវត្តិជាច្រើន ស្ថិតនៅចំកណ្តាលទីក្រុងមួយកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ខ្លាំង។ ដូចមនុស្សគ្រប់គ្នាដែរ ខ្ញុំមានការចាប់អារម្មណ៍យ៉ាងខ្លាំងចំពោះទំហំ និងភាពស្រស់ស្អាតនៃព្រៃព្រឹក្សាដែលបង្កប់នូវរឿងរ៉ាវអាថ៌កំបាំងជាច្រើន។ រុក្ខជាតិនេះបានឃើញដំណើរទៅមករបស់បុគ្គលជាច្រើន ហើយជាសាក្សីនៃពេលវេលាសោកសៅ និងសប្បាយរីករាយនៃប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាជាច្រើនសម័យកាល។

គម្រោងរៀបចំឧទ្យានបូជានិពន្ធនេះកើតចេញពីការពិភាក្សាគ្នាគ្នាលពីខែមករា ឆ្នាំ២០១៨ ជាមួយលោក ហ៊ុយលីប ម៉ូណាំង វិស្វករក្សេត្រសាស្ត្រ ដែលស្គាល់ឧទ្យាននេះជាងអ្នកណាទាំងអស់។ ទោះបីជាខ្ញុំបានធ្វើការស្រាវជ្រាវជាច្រើនតែខ្ញុំក៏មិនឃើញឯកសារចុះបញ្ជីប្រភេទរុក្ខជាតិនៃឧទ្យានស្ថានទូតដែលវិស្វកររូបនេះបានធ្វើឡើងនៅក្នុងទសវត្ស៨០នោះឡើយ។ យើងមិនដឹងថាមានអ្វីខ្លះទេនៅក្នុងឧទ្យានកាលពីមុន។ ទោះយ៉ាងនេះក្តីយើងមើលឃើញច្បាស់ពីភាពសម្បូរបែបនៃរុក្ខជាតិគ្រប់ប្រភេទ។ ដូច្នេះលោក ម៉ូណាំងក៏បានស្ម័គ្រចិត្តមកជួយរៀបចំចុះបញ្ជីដើមឈើទាំងនេះឡើងវិញ។

ដោយសារនៅមានដីទំនេរខ្លះនៅក្នុងឧទ្យាន ខ្ញុំបានឱ្យគេដាំដើមឈើនៅទីនោះឡើងវិញឱ្យបានច្រើនទៅតាមលទ្ធភាពដែលអាចធ្វើបាន។

សៀវភៅបញ្ជីរាយឈ្មោះរុក្ខជាតិនេះជួយឱ្យយើងរក្សាការចងចាំអំពីឧទ្យាន។ សៀវភៅនេះរម្ងឹកយើងថាបរិស្ថានធម្មជាតិគឺជាផ្នែកមួយដ៏សំខាន់នៃជីវិតរបស់យើង។ ពេលនិយាយអំពីព្រៃឈើ ខ្ញុំនឹកទៅដល់លោក ហង់រី មូហូ ដែលជាអ្នកស្រឡាញ់ចូលចិត្តព្រៃឈើកម្ពុជាយ៉ាងខ្លាំង ហើយដែលជាបុគ្គលសំខាន់មួយរូបនៅក្នុងប្រវត្តិទំនាក់ទំនងរវាងប្រទេសយើងទាំងពីរ។

ខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងស្មោះស្ម័គ្រចំពោះលោក ហ៊ុយលីប ម៉ូណាំង និងលោក ឆាង ភូរិន អនុប្រធានវិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវ និងអភិវឌ្ឍន៍ព្រៃឈើ-សត្វព្រៃនៃរដ្ឋបាលព្រៃឈើ ដែលបានជួយឱ្យគម្រោងនេះអាចប្រព្រឹត្តទៅបាន។

ខ្ញុំក៏សូមថ្លែងអំណរគុណផងដែរដល់ឯកឧត្តម សាយ សំអាល់ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថាន ដែលបានផ្តល់ការលើកទឹកចិត្តយ៉ាងច្រើនដល់ស្ថានទូតនៅក្នុងគម្រោងនេះ ជាពិសេសតាមរយៈការផ្តល់ដើមឈើចំនួន៥០ដើមសម្រាប់ដាំនៅក្នុងឧទ្យាន។

ខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណជាពិសេសដល់អ្នកឧបត្ថម្ភគាំទ្រ ដែលបានជួយជ្រោមជ្រែងគម្រោងនេះ មានជាអាទិ៍ធនាគារប្រេដ ប៊ែង ខេមបូឌា ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា និងក្រុមហ៊ុនប៉េងហូត។

ជាទីបញ្ចប់ ខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណក្រុមការងារស្ថានទូតជាពិសេសលោក ប៉ាស្កាល់ បូត្រែល កញ្ញា អេមីលី ប៊ែរីន កញ្ញា សូលែន ហ្សេស លោក ទីង សុខលីម និងលោក មៅ កុសល ដែលបានខិតខំបំពេញការងារក្នុងគម្រោងនេះ។ ខ្ញុំក៏សូមថ្លែងអំណរគុណផងដែរដល់បុគ្គលិកថែទាំសួនដែលប្រឹងប្រែងធ្វើការដោយយកចិត្តទុកដាក់ជារៀងរាល់ថ្ងៃ!

លោកជំទាវ អេវ៉ា ញ៉ូន ប៊ីញ
ឯកអគ្គរដ្ឋទូតបារាំងប្រចាំកម្ពុជា
ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៩

01. Un peu d'histoire

ប្រវត្តិខ្លះៗ

L'Ambassade de France au Cambodge

ស្ថានទូតបារាំងប្រចាំកម្ពុជា

À la suite de l'indépendance du Cambodge en 1953, un échange de propriétés permet à la France d'obtenir un terrain de 4,8 ha destiné à accueillir la future Ambassade. Pierre Dufau, architecte français de renom, est choisi pour la conception de l'ensemble immobilier.

Lors de la prise de Phnom Penh par les Khmers Rouges, en 1975, l'Ambassade de France est la dernière représentation diplomatique à rester ouverte. Après la chute du régime en janvier 1979, le campus diplomatique est utilisé comme poste de commandement de l'armée (1979-1985) puis comme orphelinat (1986-1991).

Après les Accords de Paris du 23 octobre 1991, la France rétablit ses relations diplomatiques avec le Cambodge.

Un nouvel ambassadeur, Philippe Coste, est nommé. L'Ambassade est entièrement réhabilitée (1993-1996) par le cabinet d'architectes français Dubus et Lott. Celui-ci a choisi de réutiliser les structures des anciens bâtiments, qui avaient résisté au temps et aux intempéries, pour créer sur cette base un ensemble nouveau, privilégiant un parti esthétique épuré.

ក្រោយពេលកម្ពុជាទទួលបានឯករាជ្យនៅឆ្នាំ១៩៥៣ មានការផ្លាស់ប្តូរកម្មសិទ្ធិអចលនទ្រព្យរវាងរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា និងបារាំងដែលនាំឱ្យប្រទេសបារាំងទទួលបានដីទំហំ៤,៨ហិកតាសម្រាប់សាងសង់ស្ថានទូត។ លោក ព្យែរ ឌុយហ្វូ ស្ថាបត្យករបារាំងដ៏ល្បីត្រូវបានជ្រើសរើសជាស្ថាបត្យករក្នុងការគូសរូបស្ថានទូត។

នៅពេលខ្មែរក្រហមដណ្តើមយកទីក្រុងភ្នំពេញនៅឆ្នាំ១៩៧៥ ស្ថានទូតបារាំងគឺជាតំណាងបេសកកម្មការទូតចុងក្រោយគេបង្អស់ដែលនៅបើកទ្វារ។ បន្ទាប់ពីការដួលរលំនៃរបបខ្មែរក្រហមឆ្នាំ១៩៧៩ ទីតាំងស្ថានទូតត្រូវបានប្រើប្រាស់ជាទីបញ្ជាការយោធា (ពីឆ្នាំ១៩៧៩ដល់ ឆ្នាំ១៩៨៥) បន្ទាប់មកទៀតបានក្លាយជាមណ្ឌលកុមារកំព្រា (ពីឆ្នាំ១៩៨៦ដល់ឆ្នាំ១៩៩១)។

បន្ទាប់ពីការចុះកិច្ចព្រមព្រៀងសន្តិភាពទីក្រុងប៉ារីសនៅថ្ងៃ២៣តុលា ១៩៩១ ប្រទេសបារាំងបានភ្ជាប់ទំនាក់ទំនងការទូតជាមួយកម្ពុជាឡើងវិញ ហើយបានតែងតាំងលោក ហ្វីលីប កូស្ត ជាឯកអគ្គរដ្ឋទូតថ្មី។ អគារស្ថានទូតត្រូវបានជួសជុលទាំងស្រុង (ចន្លោះពីឆ្នាំ១៩៩៣ដល់ឆ្នាំ១៩៩៦) ដោយក្រុមហ៊ុនបារាំង Dubus និង Lott ។ ក្រុមហ៊ុននេះបានប្រើប្រាស់តួអគារចាស់ដើម្បីរចនាជាបរាងអគារថ្មីទាំងស្រុង ប្រកបដោយលក្ខណៈសមសួរ និងមានសោភ័ណភាពស្អាតដាច់មុន។

1965

1992

2019

Le parc, un lieu de mémoire

ឧទ្យាន៖ ទីកន្លែងនៃការចងចាំ

L'entrée de
l'ambassade
avant 1975

ច្រកចូលស្ថានទូត
មុនឆ្នាំ១៩៧៥

Après la chute de Phnom Penh, le 17 avril 1975, l'Ambassade se transforme en centre de regroupement international où se réfugient environ un millier de personnes.

Après l'ultimatum du nouveau régime Khmer rouge exigeant la fermeture de l'Ambassade et le départ des Cambodgiens du campus, des camions évacuent progressivement les réfugiés vers la Thaïlande jusqu'au 6 mai.

Le père François Ponchaud, servant d'interprète au vice-consul Jean Dyrac, remet les clés aux autorités khmères rouges.

Cet épisode douloureux a inspiré des scènes du film « La Déchirure » de Roland Joffé (1984) et surtout le livre de François Bizot, chercheur à l'Ecole Française d'Extrême-Orient, « Le Portail », publié en 2000 et adapté au cinéma par Régis Wargnier sous le titre « Le Temps des aveux » (2014).

ក្រោយការដួលរលំរបបក្រុងភ្នំពេញនៅថ្ងៃទី១៧ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ ស្ថានទូតបារាំងបានក្លាយទៅជាកន្លែងទទួលជន ភៀសខ្លួនចម្រុះជាតិសាសន៍ប្រមាណ១០០០នាក់។

បន្ទាប់ពីរបបថ្មីដាក់ឱ្យស្ថានទូតទទួលបានស្ថានភាព និងតម្រូវឱ្យប្រជាជនកម្ពុជាចាកចេញ រថយន្តកាមីយ៉ុងបានជម្លៀសជនភៀសខ្លួន បន្តិចម្តងៗទៅកាន់ប្រទេសថៃរហូតដល់ថ្ងៃទី៦ ខែឧសភា។ បព្វជិតត្រីស្តសាសនា ហ្វ្រង់ស៊ីរ ប៉ុងសូ ដែលធ្វើជាអ្នកបកប្រែឱ្យ លោកកុងស៊ុល ហ្វ្រង់ ឌីរ៉ាក់ បានប្រគល់កូនសោស្ថានទូតឱ្យ អាជ្ញាធរខ្មែរក្រហម។

ក្រោយមក ព្រឹត្តិការណ៍នេះត្រូវបានថតជាឈុតនាគម្ពោល ទៅក្នុងរឿងរាល់ពិឃាដរបស់លោក រ៉ូឡង់ ហ្សូហ្វេ និងចង ក្រងជាប្រឡោមលោកមួយមានចំណងជើងថា «ទ្វារបង» បោះពុម្ពនៅឆ្នាំ២០០០ និពន្ធដោយលោក ហ្វ្រង់ស៊ីរ ប៊ីហ្សូ អ្នកស្រាវជ្រាវនៅសាលាបារាំងចុងបូព៌ា ហើយថ្មីៗនេះ ត្រូវបានលោក រ៉េហ្សី វ៉ានីញេយកទៅថតជាខ្សែភាពយន្ត រឿង «ទ្វារបង» នៅឆ្នាំ២០១៤។

Le parc accueille également quelques pierres tombales de l'ancien cimetière français de Phnom Penh ainsi que l'un des vantaux de l'ancien portail qui a donné son titre à l'ouvrage de François Bizot.

នៅក្នុងសួនស្ថានទូតបារាំងក៏មានផ្ទាំងថ្មយកមកពីអតីតទីស្នួសានបារាំងនៅភ្នំពេញ រួមទាំងអតីតទ្វាររបបម្នាង ដែលបានក្លាយជាចំណងជើងនៃរឿងទ្វាររបបរបស់លោក ហ្វ្រង់ស្វ៉ា ប៊ីហ្សូ។

02. Le projet botanique

គម្រោងបូតានិច្ច

Une initiative pour valoriser la diversité végétale

ការផ្ដើមគំនិតដើម្បីលើកស្ទួយតម្លៃរុក្ខជាតិ ចម្រុះក្នុងស្ថានទូត

Le parc de l'Ambassade de France est un lieu unique à Phnom Penh qui abrite un grand nombre d'espèces végétales. Pour mieux le valoriser, il a été décidé de réaliser un inventaire des espèces botaniques s'y trouvant. 200 arbres de plus de 50 espèces différentes ont été recensés et des panneaux explicatifs ont été réalisés pour mettre en valeur les espèces les plus remarquables.

Présenté au grand public lors de la Journée du Patrimoine le 21 septembre 2019, ce véritable parcours botanique permet aux visiteurs d'observer et admirer la diversité de la flore du parc, mais aussi la fresque murale réalisée à cette occasion par l'artiste Nuublaa. Ce catalogue permet de mettre en valeur ce projet et de garder une trace du recensement des espèces et de leur vertus.

ឧទ្យានស្ថានទូតបារាំងគឺជាកន្លែងតែមួយគត់នៅរាជធានីភ្នំពេញ ដែលប្រមូលផ្ដុំរុក្ខជាតិជាច្រើនប្រភេទ។ ដើម្បីលើកស្ទួយតម្លៃនៃឧទ្យាននេះ ស្ថានទូតបានសម្រេចចុះបញ្ជីរុក្ខជាតិទាំងឡាយនៅក្នុងសួន។ ដើមឈើប្រមាណ២០០ដើមត្រូវជាជាង៥០ប្រភេទខុសៗគ្នាត្រូវបានចុះបញ្ជី ហើយស្លាកពន្យល់រៀបរាប់អំពីដើមឈើនីមួយៗត្រូវបានធ្វើឡើងដើម្បីលើកស្ទួយតម្លៃដើមឈើដែលគួរឱ្យកត់សម្គាល់។

ប្លង់ទស្សនារុក្ខជាតិនេះត្រូវបានបង្ហាញជូនសាធារណជនក្នុងអំឡុងទិវាបេតិកភណ្ឌថ្ងៃទី២១ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៩ ដើម្បីឱ្យអ្នកទស្សនាសិក្សាស្វែងយល់ និងគយគន់ដើមឈើក្នុងឧទ្យាននិងរូបគំនូរលើជញ្ជាំងដែលជាស្នាដៃរបស់សិល្បករ នូប្លា។ សៀវភៅចុះបញ្ជីរុក្ខជាតិនេះលើកស្ទួយតម្លៃនៃគម្រោងខាងលើនិងជាពិសេសអាចរក្សាទុកជាឯកសារនូវការចុះបញ្ជីប្រភេទដើមឈើផ្សេងៗ រួមទាំងគុណប្រយោជន៍របស់វាផងដែរ។

De 1994 à aujourd'hui ការប្រែប្រួលពីឆ្នាំ១៩៩៤ដល់បច្ចុប្បន្ន

M. Philippe Monnin
agronome français

លោក ហ្វីលីប ម៉ូណាំង ក្សេត្រវិទូបារាំង

Ingénieur Agronome, j'étais en poste depuis début 1992 auprès de la Direction générale des plantations d'hévéas au Cambodge lorsqu'en février 1993, l'Ambassadeur Philippe Coste m'a convoqué pour une toute autre mission. Le projet de reconstruction de l'Ambassade venait en effet de lui être communiqué. Le site devait être rasé, seuls les corps des bâtiments principaux étaient conservés, le parc disparaissait dans son ensemble. Voici ce qu'il m'a alors demandé :

« Philippe, vous allez répertorier tous les arbres, constituer un plan exact de leur situation qui fera partie du cahier des charges, aucun arbre ne doit disparaître, nous ne pouvons pas les laisser faire. Ce parc a résisté à toutes les années noires, ce n'est pas pour le détruire, à peine la paix installée ».

Au bout de trois mois, ce recensement était prêt. Grâce notamment à cela, nous pouvons aujourd'hui encore profiter de ces arbres magnifiques témoins de plus de cinquante ans d'histoire des relations entre nos deux pays. Dès l'ouverture officielle de l'Ambassade, le parc a fait l'objet de toutes les attentions pour lui redonner une nouvelle vie. Les zones inondées et insalubres ont été comblées par des gravats, recouverts de terres de berges du Mékong fertiles et profondes, les espaces vides ont été plantés avec de jeunes arbres. Finalement un paysagiste a apporté son savoir-faire et mis la touche finale en 1996.

Par la suite, le parc s'est étoffé au gré de la volonté de donateurs apportant leur concours à ce renouveau. 25 ans ont passé, j'ai le plaisir de participer à nouveau aux récents travaux et aménagements qui donneront d'ici quelques temps l'impression voulue par notre Ambassadrice, une petite forêt tropicale, symbole de la remarquable biodiversité locale et havre de paix au milieu de la capitale Phnom Penh.

M. Philippe Monnin, agronome français

ចាប់តាំងពីដើមឆ្នាំ១៩៩២ ខ្ញុំបំពេញមុខងារជាវិស្វកម្មក្រសួង សាស្ត្រ នៅអគ្គនាយកដ្ឋានកៅស៊ូនៅកម្ពុជា។ ពេលនោះលោក ឯកអគ្គរដ្ឋទូតបារាំង ហ្វីលីប គូស្ត បានហៅខ្ញុំទៅបំពេញការងារ មួយផ្សេងទៀត។ លោកទើបទទួលបានដំណឹងពីគម្រោង ជួសជុលស្ថានទូតឡើងវិញដោយរក្សាទុកតែអគារសំខាន់ៗ មួយចំនួនប៉ុណ្ណោះ ហើយឧទ្យានត្រូវឈូសឆាយចោល។ លោកបាននិយាយមកខ្ញុំថា៖

«ហ្វីលីប លោកត្រូវចុះបញ្ជីដើមឈើទាំងអស់ រៀបចំប្លង់ឱ្យច្បាស់ណាស់រួចបញ្ចូលទៅក្នុង សៀវភៅបន្ទុក។ យើងពុំអនុញ្ញាតឱ្យកាច់ដើម ឈើណាមួយនោះឡើយ។ យើងមិនអាចឱ្យ គេធ្វើអ្វីតាមចិត្តនោះទេ។ ឧទ្យាននេះបានតស៊ូ ក្នុងអំឡុងសម័យកាលខ្មែរឯងពីរបីបួនឆ្នាំ សន្តិភាពទើបមានវិញ ការស្ដារ និងជួសជុល ស្ថានទូតមិនតម្រូវឱ្យកម្ទេចឧទ្យាននេះចោល នោះទេ។»

បីខែក្រោយមក ការចុះបញ្ជីបានបញ្ចប់រួចរាល់។ ដោយសារមាន ការចុះបញ្ជីនោះហើយទើបយើងមានដើមឈើដ៏ស្រស់ស្អាត ដែលជាសាក្សីជាង៥០ឆ្នាំនៃប្រវត្តិទំនាក់ទំនងរវាងប្រទេសយើង ទាំងពីរ។ ចាប់តាំងពីការបើកដំណើរការជាផ្លូវការរបស់ស្ថានទូត បារាំង ឧទ្យាននេះទទួលបានការយកចិត្តទុកដាក់ដោយ ទទួលបានជីវិតថ្មីមួយ។ កន្លែងលិចទឹក និងកង្វះត្រូវបានចាក់ លុប និងបំពេញដោយកម្ទេចផ្លូវថ្មថែមស្រទាប់ដ៏យ៉ាងក្រាស់ និងមានជីវជាតិ បានមកពីឆ្នេរទន្លេមេគង្គ រីឯកន្លែងដែល នៅទំនេរត្រូវបានដាំបំពេញដោយកូនឈើ។ ទីបំផុត អ្នក រចនាស្ថានបានបង្ហាញពីជំនាញរបស់ខ្លួន និងបានបញ្ចប់ ការរចនាឧទ្យាននេះនៅឆ្នាំ១៩៩៦។

ជាបន្តបន្ទាប់មកទៀត ព្រៃឈើក្នុងឧទ្យានចេះតែកើនឡើង ដោយសារការផ្តល់កូនឈើរបស់សប្បុរសជន ដែលផ្តល់មុខ មាត់ថ្មីដល់ឧទ្យាន។ ២៥ឆ្នាំបានកន្លងផុតទៅ ខ្ញុំមានសេចក្តី រីករាយដែលបានចូលរួមក្នុងការកែលម្អឧទ្យាននេះឡើងវិញ ដែលក្នុងពេលខាងមុខនឹងក្លាយទៅជាព្រៃត្រពិចត្រួចមួយជា និមិត្តរូបនៃជីវៈចម្រុះដ៏ស្រស់ស្អាត និងជាទីដ៏ស្ងប់ស្ងាត់ ស្ថិតនៅ ចំកណ្តាលរាជធានីភ្នំពេញ ដូចអ្វីដែលលោកជំទាវឯកអគ្គរដ្ឋទូត ប្រាថ្នាចង់បាន។

លោក ហ្វីលីប ម៉ូណាំង ក្សេត្រវិទូ

En novembre 2018,
cinquante arbres offerts par
le Ministre de l'Environnement
S.E. M. Say Samal ont été livrés
à l'Ambassade de France.

កាលពីខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨ ដើមឈើ៥០ដើម
ដែលជាអំណោយរបស់ឯកឧត្តមសាយ សំអាល់
រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថាន ត្រូវបានប្រគល់ជូន
ស្ថានទូតបារាំង។

Ces arbres ont redonné vie à certaines parties déboisées du parc.

ដើមឈើទាំងនេះបានផ្តល់ភាពស្រស់បំព្រងឡើងវិញ ដល់ផ្នែកខ្លះដែលពុំមានដើមឈើ។

1994

2019

03. Classification des espèces végétales

ការបែងចែកប្រភេទរុក្ខជាតិ

Nouvel inventaire

បញ្ជីសារពើភ័ណ្ឌថ្មី

Le recensement des espèces a été fait par M. Philippe Monnin, agronome français, et M. Phourin Chhang, botaniste cambodgien. Certaines descriptions sont inspirées de l'ouvrage collectif du Laboratoire commun de phytochimie de la faculté de pharmacie de Phnom Penh (Université des Sciences de la Santé du Cambodge), « Flore photographique du Cambodge » (2013), écrit par Mathieu Leti, Sovanmoly Hul, Jean-Gabriel Fouché, Sun Kaing Cheng et Bruno David.

L'Union Internationale pour la Conservation de la Nature (UICN), fondée en 1948, est l'une des principales organisations non gouvernementales mondiales consacrées à la conservation de la nature et regroupe un réseau de plus de 250 experts. L'UICN a établi une liste dite « Liste rouge » qui est aujourd'hui l'indicateur de référence pour suivre l'état de la biodiversité dans le monde. C'est l'inventaire le plus complet de l'état de conservation des espèces végétales et animales dans le monde. Cette liste s'appuie sur une série de critères précis pour évaluer le risque d'extinction des espèces et les classe en neuf catégories : éteinte (EX), éteinte à l'état sauvage (EW), en danger critique (CR), en danger (EN), vulnérable (VU), quasi menacée (NT), préoccupation mineure (LC), données insuffisantes (DD) et non évaluée (NE).

ការចុះបញ្ជីដើមឈើត្រូវបានធ្វើឡើងដោយលោក ហ្វីលីប ម៉ូណាំង ក្សេត្រវិទូបារាំង និងលោក ឆាង ភូរិន មន្ត្រីរដ្ឋបាលព្រៃឈើខ្មែរ។ ការពិណនាមួយចំនួនស្តីពីដើមឈើដកស្រង់ចេញពីកម្រងសៀវភៅ នៃមន្ទីរពិសោធន៍រួមផ្នែកភូគគាមគីមីវិទ្យានៃមហាវិទ្យាល័យ ឱសថសាស្ត្រ (នៃសាកលវិទ្យាល័យវិទ្យាសាស្ត្រសុខាភិបាល កម្ពុជា) និង «រូបថតស្តីពីរុក្ខជាតិនៃប្រទេសកម្ពុជា» (ឆ្នាំ២០១៣) និងនូវដោយលោក ម៉ាធើរី ឡេទី, ហ៊ុល សុវណ្ណមូលី, ហ្សង់-ហ្គាប៊ីយែល ហ្វីសេ, ស៊ុន កាំងចេង និងហ្វ្រិយណូ ដាវីត។

សហភាពអន្តរជាតិដើម្បីអភិរក្សធម្មជាតិ (UICN) ដែលត្រូវបាន បង្កើតឡើងនៅឆ្នាំ១៩៥៨ គឺជាអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលពិភព លោកដ៏សំខាន់មួយដែលមានតួនាទីអភិរក្សធម្មជាតិ និង ប្រមូលផ្តុំបណ្តាញអ្នកជំនាញជាង២៥០នាក់។ សហភាពនេះបាន បង្កើតបញ្ជីមួយហៅថាបញ្ជីក្រហម ដែលបច្ចុប្បន្នជាឯកសារ យោងដើម្បីតាមដានស្ថានភាពជីវៈចម្រុះនៅលើពិភពលោក។ បញ្ជីក្រហមជាបញ្ជីសារពើភ័ណ្ឌមួយដែលមានលក្ខណៈពេញ លេញបំផុតស្តីពីស្ថានភាពនៃការអភិរក្សដើមឈើ និងសត្វនៅ លើពិភពលោក។ បញ្ជីនេះផ្អែកលើបណ្តុះបណ្តាលវិនិច្ឆ័យច្បាស់ លាស់ដើម្បីវាយតម្លៃនូវហានិភ័យនៃការវិនាសបាត់បង់ដើមឈើ និងបានបែងចែកដើមឈើជា៨ក្រុមផ្សេងគ្នា៖ វិនាសបាត់បង់ វិនាសបាត់បង់ពីព្រៃធម្មជាតិ (នៅសល់តែតាមទីកន្លែងដែល មនុស្សរក្សាទុក) កំពុងស្ថិតក្នុងស្ថានភាពគ្រោះថ្នាក់ខ្លាំង ស្ថិត ក្នុងគ្រោះថ្នាក់ ងាយទទួលរងគ្រោះ ស្ទើរតែទទួលការគំរាម កំហែង កង្វល់អំពីការបាត់បង់បន្តិចបន្តួច ទិន្នន័យមិនគ្រប់គ្រាន់ និងមិនត្រូវបានវាយតម្លៃ។

Nom français / Nom khmer / Nom botanique / Famille

Origines et notes

ឈ្មោះជាភាសាបារាំង / ឈ្មោះជាភាសាខ្មែរ / ឈ្មោះជាឡាតាំង / សៀវភៅឡាយ

ប្រភព និងការព័ណ៌នា

Acajou du Honduras / កណ្តឹងដំរី / Swietenia macrophylla / Meliaceae

Originaire d'Amérique du Sud, cette espèce est classée « vulnérable » sur la liste rouge de l'UICN du fait de sa surexploitation pour son bois. Son commerce est soumis à des restrictions.

មានប្រភពពីអាមេរិកខាងត្បូង ដើមឈើប្រភេទនេះត្រូវបានចាត់ចូលជាប្រភេទ « ងាយទទួលរងគ្រោះ » នៅក្នុងបញ្ជីក្រហមរបស់សហភាពអន្តរជាតិដើម្បីអភិរក្សធម្មជាតិ ដោយសារឈើប្រភេទនេះត្រូវបានប្រើប្រាស់ច្រើនប្រមាណ ហើយការជួញដូរត្រូវបានរឹតត្បិត។

Arbre à brosse à dent / ស្វាយ / Streblus asper Lour / Moraceae

Originaire d'Asie du Sud-Est, utilisé pour ses qualités médicinales ou techniques comme le papier de verre. Sa tige a pu servir de brosse à dents, d'où son nom. Des dentifrices sont préparés avec cette plante.

មានប្រភពពីអាស៊ីអាគ្នេយ៍ រុក្ខជាតិនេះត្រូវបានប្រើប្រាស់ដោយសារគុណប្រយោជន៍ផ្នែកឱសថ ឬយកទៅធ្វើជាក្រដាសខាត់។ ស្លឹករបស់វាអាចប្រើសម្រាប់សម្អាតធ្មេញ។

Arbre à Jasmin / អង្កាបុស្ស / Millingtonia hortensis L.f. / Bignoniaceae

Originaire d'Asie du Sud-Est, autrement appelé Chêne-liège indien. Plante ornementale dont l'écorce est un substitut au liège pour les bouchons.

មានប្រភពពីអាស៊ីអាគ្នេយ៍ ជាប្រភេទដើមឈើសម្រាប់ដាំលម្អ។ សម្បកឈើត្រូវបានប្រើសម្រាប់ធ្វើជាឆ្នុកដប។

Arbre du Voyageur / ចេកកាស / Ravenala madagascariensis Sonn. / Strelitziaceae

Originaire de Madagascar, ses feuilles forment un éventail. Il doit son nom à sa capacité à stocker de l'eau potable à la base de ses feuilles.

មានប្រភពពីកោះរ៉ាវេណា ដើមឈើមានរាងដូចផ្លិត។ ជាប្រភេទរុក្ខជាតិដែលអាចស្តុកទឹកស្អាតបាននៅតាមប្រគាបស្លឹករបស់វា។

Areca / ស្លាទេស / Chrysalidocarpus lutescens H.Wendl. / Palmae

Originaire de Madagascar, petit palmier et plante ornementale d'intérieur qui peut dépolluer des substances chimiques comme la peinture xylène.

មានប្រភពពីម៉ាដាគាស្ការ ជាដើមឈើសម្រាប់លម្អផ្នែកខាងក្នុង ហើយអាចកម្ចាត់ជាតិពុល។

Arequier / ស្លា / Areca catechu / Arecaceae

Originaire de Malaisie et Inde, autrement appelé palmier à bétel, ses fruits rouges sont utilisés pour les chiques de bétel, stimulant traditionnellement consommé dans toute l'Asie.

មានប្រភពពីម៉ាឡេស៊ី និងឥណ្ឌា ផ្លែពណ៌លឿង ឬក្រហមផ្តល់គ្រាប់ស្លាដែលគេនិយមទទួលទានតាំងពីយូរណាស់មកហើយនៅក្នុងទ្វីបអាស៊ីទាំងមូល។

Badamier / ចំបក់បារាំង / Terminalia catappa L. / Combretaceae

Originaire de la Nouvelle-Guinée, utilisé pour ses fruits comestibles, les feuilles ont aussi des propriétés antiseptiques utiles en aménagement des espaces aquatiques (aquariophilie).

មានប្រភពពីទ្វីបហ្គីណេ គេអាចហូបផ្លែរបស់វាបាន។ ស្លឹករបស់វាមានគុណប្រយោជន៍សម្លាប់មេរោគ និងសម្រាប់លម្អកន្លែងចិញ្ចឹមត្រីផងដែរ។

Bois Diable / រលូសពាតាំង / Hura crepitans L. / Euphorbiaceae

Originaire de la forêt amazonienne, son latex est toxique, il s'utilise dans l'eau pour anesthésier les poissons et faciliter la pêche.

មានប្រភពពីព្រៃអាម៉ាហ្សូន ជ័ររបស់វាពុល។ គេប្រើជ័ររបស់វានៅក្នុងទឹកដើម្បីសណ្តត្រី និងងាយស្រួលចាប់។

Bois immortel / រលូសផ្កា / Erythrina fusca Lour. / Leguminosae

Présent sur toute la zone tropicale autour du globe, plante ornementale, ses feuilles et ses bourgeons sont utilisés en cuisine. Son bois léger sert de flotteur aux filets des pêcheurs.

មាននៅតាមតំបន់ត្រូពិចទាំងមូល និងពាសពេញពិភពលោក ជាប្រភេទដើមឈើសម្រាប់ដាំលម្អ។ ស្លឹក និងត្រួយអាចយកទៅធ្វើគ្រឿងសម្ល។ សាច់ឈើស្រាលរបស់វាគេយកទៅចងបណ្តែតមងនេសាទ។

Originare d'Amérique centrale et du nord de l'Amérique du Sud, il doit son nom à ses lourdes noix. Souvent planté dans l'enceinte des pagodes, les bouddhistes le considèrent comme un arbre sacré.

មានប្រភពពីអាមេរិកកណ្តាល និងភាគខាងជើងនៃអាមេរិកខាងត្បូង គេនិយមដាំនៅក្នុងវត្តអារាម។

Originnaire d'Asie du Sud-Est, ornemental, il est aussi utilisé pour son bois, ses propriétés médicinales et ses fleurs odorantes.

Originnaire de Thaïlande, largement diffusé en Afrique, utilisé pour le reboisement de zones désertiques, son cœur possède des vertus médicinales. Le fruit et la fleur sont consommables après cuisson.

មានប្រភពពីថៃ និងអាហ្វ្រិក ច្រើនដាំដុះនៅតំបន់ក្ដៅស្ងួត។ ផ្នែកខ្លឹមរបស់វត្ថុជាតិនេះក៏អាចប្រើប្រាស់ជាឱសថព្យាបាលផងដែរ។ ផ្ការបស់វាអាចរួមបានក្រោយពេលចម្អិន។

Originare d'Indonésie, arbre ornemental développé pour l'arôme persistant de ses fleurs dont une huile essentielle est extraite.

Petit feuillu originaire d'Asie du Sud-Est, utilisé en cuisine et en médecine traditionnelle.
 មានប្រភពពីអាស៊ីអាគ្នេយ៍ ត្រូវបានប្រើប្រាស់សម្រាប់ធ្វើគ្រឿងសម្ល អន្ទក់ និងជាឱសថបុរាណ។

Originaire des îles du Pacifique, connu dans le monde entier pour son fruit, la noix de coco.
មានប្រភពពីកោះតំបន់ប៉ាស៊ីហ្វិក ដើមដូចត្រូវបានគេស្គាល់ក្នុងពិភពលោកដោយសារផ្លែរបស់វា។

Originaire de Birmanie et Thaïlande, son fruit est connu pour produire une teinture noire utilisée sur les tissus au Cambodge.

Originnaire d'Asie du Sud-Est et d'Australie, très résistant, il s'utilise pour le reboisement et est surnommé « bois de fer ». Ses aiguilles abondantes peuvent être utilisées comme combustible pour le fumage artisanal du poisson.

មានប្រភពពីអាស៊ីអាគ្នេយ៍និងអូស្ត្រាលីជាប្រភេទដើមឈើធន់នឹងអាកាសធាតុ។ គេដាំវាដើម្បីបំពេញដីទំនេរ។ ស្លឹកដ៏សម្បូរបស់វាអាចដុតប្រើសម្រាប់ផ្អែវត្រី។

Originaire de Madagascar, présent dans toute la zone intertropicale comme arbre ornemental, ses fleurs ont un nectar utile aux abeilles pour produire du miel (mélifères).

មានប្រភពពីម៉ាដាកាស្ការ និងមាននៅគ្រប់តំបន់អាំងទែរត្រូពិច ជាប្រភេទដើមឈើសម្រាប់ដាំលម្អ។ ផ្ការបស់វាមានលម្អផ្កាមានប្រយោជន៍ដល់សត្វឃ្មុំសម្រាប់ផលិតទឹកឃ្មុំ។

Originnaire d'Asie du Sud et du Sud-Est, arbre sacré pour les bouddhistes. C'est sous ce figuier que Bouddha aurait atteint la Bodhi (l'Eveil, la Connaissance suprême).

មានប្រភពពីអាស៊ីខាងត្បូង និងអាស៊ីអាគ្នេយ៍ ជាដើមឈើដែលពុទ្ធបរិស័ទគោរពបូជា។ នៅក្រោមដើមពោធិ៍ប្រភេទនេះហើយដែលព្រះពុទ្ធបានត្រាស់ដឹងនូវសមាសម្ពោធិព្យាណ។

Originare d'Asie du Sud-Est et d'Australie, plante décorative. Elle produit une sève laiteuse qui peut engendrer des réactions cutanées.

មានប្រភពពីអាស៊ីអាគ្នេយ៍ និងអូស្ត្រាលី ជាប្រភេទដើមឈើសម្រាប់លម្អ។ ជំរុំរបស់វាអាចបណ្តាលឱ្យមានប្រតិកម្មស្បែក។

Originaire des Caraïbes et d'Amérique centrale, plante ornementale utilisée au Cambodge pour faire des offrandes aux divinités.
មានប្រភពពីកោះកាប៉ិប និងអាមេរិកកណ្តាល ជាប្រភេទដើមផ្កាសម្រាប់ដាំលម្អ។ នៅតម្កជា គេនិយមដាំក្នុងវត្តអារាម។

Frangipanier / ចំប៉ីស / *Plumeria obtusa* L. / Apocynaceae

Originaire des Caraïbes et d'Amérique centrale, plante ornementale surnommée fleur des temples, utilisée au Cambodge pour faire des offrandes aux divinités.

មានប្រភពពីកោះកាប៉ាអ៊ីប និងអាមេរិកកណ្តាល ជាប្រភេទរុក្ខជាតិសម្រាប់ដាំល្អ។ នៅកម្ពុជា គេនិយមដាំនៅតាមវត្តអារាម។

Ixora / រាំងសាប / *Ixora nigricans* R. Br. ex Wight & Arn. / Rubiaceae

Originaire d'Inde, utilisé pour ses propriétés médicinales.

មានប្រភពពីឥណ្ឌា គេប្រើប្រាស់វាសម្រាប់គុណប្រយោជន៍ផ្នែកឱសថ។

Jamelonier / ត្រីង / *Syzygium cumini* (L.) Skeels / Myrtaceae

Originaire d'Asie du Sud, son bois, qui ne pourrit pas, est utilisé pour les voies de chemin de fer et les puits. Il possède aussi des propriétés médicinales (l'écorce et les feuilles sont des relaxants musculaires, la graine est antidiabétique).

មានប្រភពពីអាស៊ីខាងត្បូង សាច់ឈើប្រើសម្រាប់ធ្វើកំណល់ផ្លូវថ្នល់ និងអណ្តូង។ សម្បក និងស្លឹកប្រើសម្រាប់សម្រួលសាច់ដុំ គ្រាប់ប្រើជាថ្នាំព្យាបាលទឹកនោមផ្អែម។

Lilas des Indes / ឥន្ទនេល / *Lagerstroemia loudonii* Teijsm. & Binn. / Lythraceae

Originaire de Birmanie et Thaïlande, arbre ornemental très commun en Thaïlande. Le genre *Lagerstroemia* a été décrit par le naturaliste suédois Carl von Linné en 1758. Il l'a dédié à son compatriote Magnus Lagerström, homme d'affaire (1691-1759).

មានប្រភពពីភូមា និងថៃ ជាដើមឈើសម្រាប់ដាំល្អ។ គេឃើញមានដាំច្រើននៅប្រទេសថៃ។

Myrte de Thaïlande / ត្រៃបក្ស័រ / *Lagerstroemia floribunda* Jack / Lythraceae

Originaire d'Asie du Sud-Est, il possède des propriétés médicinales (antidiabétiques, antidiarrhéiques, toniques pour les muscles).

មានប្រភពពីអាស៊ីអាគ្នេយ៍ មានគុណប្រយោជន៍ផ្នែកឱសថ (ព្យាបាលទឹកនោមផ្អែម រាករស ថ្នាំជំនួយកម្លាំង)។

Palmier à hélices / ផ្កា / *Licuala spinosa* Thunb. / Palmae

Originaire d'Asie du Sud, plante située dans les marais et zones côtières. Consommée en légume, elle s'utilise en ornement de jardin ou en matériau de tressage pour les toitures.

មានប្រភពពីអាស៊ីខាងត្បូង ច្រើនដុះនៅតាមទំនាប និងតំបន់ប្រាំងទន្លេ បឹងប្លូ។ គេអាចយកធ្វើជាអង្កក់។ គេដាំវាសម្រាប់លម្អសួនឡាន ឬត្បាញប្រក់ជំបូល។

Palmier à huile / ដូងប្រេង / *Elaeis guineensis* Jacq. / Palmae

Originaire d'Afrique tropicale, largement cultivé pour ses noix qui produisent l'huile de palme.

មានប្រភពពីតំបន់ត្រូពិចអាហ្វ្រិក ត្រូវបានគេដាំយ៉ាងច្រើនដោយសារផ្លែរបស់វាផ្តល់ប្រេង។

Palmier Queue de poisson / ទន្សាយ / *Caryota urens* L. / Palmae

Originaire d'Inde, Malaisie, Birmanie et Sri Lanka, utilisé en cuisine et en médecine traditionnelle.

Le palmier queue de poisson a d'énormes feuilles qui lui donnent une allure très tropicale.

មានប្រភពពីឥណ្ឌា ម៉ាឡេស៊ី ភូមា និងស្រីលង្កា ត្រូវបានប្រើប្រាស់សម្រាប់ទាញយកស្ករ និងជាឱសថបុរាណ។ ទន្សាយស្លឹកធំៗ ដែលបង្ហាញលក្ខណៈជារុក្ខជាតិត្រូពិច។

Palmier Royal / ស្លាបាំង / *Roystonea regia* (Kunth) O.F.Cook / Palmae

Originaire des Caraïbes, il est largement diffusé dans le monde comme plante ornementale.

មានប្រភពពីកោះកាប៉ាអ៊ីប គេឃើញមានដាំពាសពេញពិភពលោក។ ជាប្រភេទរុក្ខជាតិសម្រាប់លម្អ។

Petit flamboyant / ព្រាត្រៃ / *Caesalpinia pulcherrima* (L.) Sw. / Leguminosae

Originaire d'Asie et d'Amérique centrale, plante ornementale et utilisée en médecine traditionnelle (la fleur notamment est antitussive et vermifuge).

មានប្រភពពីអាស៊ី និងអាមេរិកកណ្តាល ជាដើមឈើសម្រាប់ដាំល្អ ហើយត្រូវបានប្រើប្រាស់ជាថ្នាំបុរាណ(ផ្កាត្រូវបានប្រើសម្រាប់ព្យាបាលក្អក និងបញ្ចុះសត្វល្អិត)

Poire à l'ail sacré / ព្រាន់ / *Crateva religiosa* G.Forst. / Capparaceae

Originaire du Japon et d'Asie du Sud-Est, son fruit cru est toxique et ses fleurs ont une odeur d'ail. Il peut se consommer cuit et possède des propriétés médicinales.

មានប្រភពពីជប៉ុន និងអាស៊ីអាគ្នេយ៍ ផ្លែរបស់វាមានជាតិពុល ហើយផ្ការបស់វាមានក្លិនដូចខ្ទឹម។ ផ្លែរបស់វាអាចទទួលបាននៅពេលផ្គុំ ហើយជាថ្នាំទៀតផង។

Sakae Naa / ស៊ីក្កា / Combretum quadrangulare Kurz / Combretaceae

Originaire d'Asie du Sud-Est continentale, ses feuilles séchées servent de papier à cigarette.
មានប្រភពពីអាស៊ីអាគ្នេយ៍ ស្លឹករបស់វាដែលហាលស្ងួតប្រើសម្រាប់មូលធ្វើបារី។

Schefflera / ជើងត្រពី / Schefflera subintegra (Craib) C.B.Shang / Araliaceae

Originaire d'Asie du Sud-Est, plante ornementale.
មានប្រភពពីអាស៊ីអាគ្នេយ៍ ជាដើមសម្រាប់លម្អ។

Tulipier du Gabon / ឡុយលីប / Bignonia tulipifera Schum / Bignoniaceae

Originaire d'Afrique, plante ornementale connue dans le monde comme étant l'un des plus beaux arbres à fleurs.
មានប្រភពពីអាហ្វ្រិក ជាប្រភេទដើមឈើសម្រាប់លម្អ។ ដើមនេះត្រូវបានគេស្គាល់នៅលើពិភពលោកដោយសារជាដើមឈើមានផ្កាស្រស់ស្អាត។

Arbre Padouk / ធូង / Pterocarpus macrocarpus / Fabaceae

Originaire d'Asie du Sud-Est et de la Birmanie, don du Ministre de l'Environnement en novembre 2018.
Son bois est résistant aux termites et largement utilisé pour la confection de meubles ou la construction d'habitations.
មានប្រភពពីអាស៊ីអាគ្នេយ៍ និងភូមា អំណោយរបស់ក្រសួងបរិស្ថានកាលពីខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨។ សាច់ឈើរបស់វាធន់នឹងសត្វកណ្តៀរ និងភាគច្រើនត្រូវបានប្រើជលិតគ្រឿងសង្ហារឹម ឬសាងសង់លំនៅស្ថាន។

Arbre pieuvre / កញ្ចប់យក្ស / Schefflera actynophylla / Araliaceae

Originaire d'Australie et Nouvelle-Guinée, don de S.A.R la Princesse Marie Norodom le 7 mai 2018.
Il est exclusivement utilisé en plante ornementale.
មានប្រភពពីអូស្ត្រាលី និងនូវវេលឺណេ ជាអំណោយរបស់ព្រះអង្គម្ចាស់ក្សត្រី នរោត្តម ម៉ារី កាលពីថ្ងៃទី៧ ឧសភា ២០១៨។ គេដាំវាសម្រាប់លម្អប៉ុណ្ណោះ។

Beng / បេង / Afzelia Xylocarpa / Fabaceae

Originaire d'Asie du Sud-Est, don du Ministre de l'Environnement en 2018. Il est utilisé comme bois d'œuvre.
មានប្រភពពីអាស៊ីអាគ្នេយ៍ អំណោយរបស់ក្រសួងបរិស្ថាន កាលពីខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨។
សាច់ឈើរបស់វាប្រើប្រាស់សម្រាប់ធ្វើគ្រឿងសង្ហារឹម ឬសាងសង់លំនៅស្ថាន។

Cèdre rouge / តាតា / Toona sureni / Meliaceae

Originaire d'Asie du Sud et Sud-Est, utilisé pour son bois précieux dans l'ameublement, son écorce a également des propriétés médicinales.
មានប្រភពពីអាស៊ីខាងត្បូង និងអាស៊ីអាគ្នេយ៍ សាច់ឈើដ៏មានតម្លៃរបស់វាត្រូវបានប្រើប្រាស់សម្រាប់ធ្វើគ្រឿងសង្ហារឹម។
សម្បកឈើក៏មានគុណប្រយោជន៍ផ្នែកឱសថផងដែរ។

Chêne de la savane / អង្កាបុស្សទេស / Tabebuia rosea / Bignoniaceae

Originaire d'Amérique centrale et du Sud, don de S.A.R la Princesse Marie Norodom le 7 mai 2018.
Arbre ornemental dont l'extraction de l'écorce permet d'éliminer les parasites intestinaux et lutter contre le paludisme.
មានប្រភពពីអាមេរិកកណ្តាល និងខាងត្បូង អំណោយរបស់ព្រះអង្គម្ចាស់ក្សត្រី នរោត្តម ម៉ារី កាលពីថ្ងៃទី៧ ឧសភា ឆ្នាំ២០១៨។ ជារុក្ខជាតិសម្រាប់ដាំលម្អ។

Hévée / ពៅស៊ី / Hevea brasiliensis (Willd. ex A.Juss.) Müll.Arg. / Euphorbiaceae

Arbre à caoutchouc. Spécimen planté en 1993 par M. Pierre Gorce qui fut le premier Ambassadeur de France au Cambodge de 1956 à 1961.
មានប្រភពពីព្រៃអាម៉ាហ្សូន ជាដើមឈើផ្តល់ជីវៈ។ នៅក្នុងស្ថានទូត ដើមពៅស៊ីត្រូវបានដាំនៅឆ្នាំ១៩៩៣ដោយលោក ព្យែរ ហ្គក ឯកអគ្គរដ្ឋទូតបារាំងដំបូងនៅកម្ពុជា។

Palmier éventail de Java / ឆ្មោតទេស / Saribus roduntifolius / Palmae

Originaire d'Asie du Sud-Est, don de Monsieur Olivier de Bernon le 20 janvier 1995.
Palmier ornemental, ses feuilles sont utilisées par les populations locales pour envelopper les aliments.
មានប្រភពពីអាស៊ីអាគ្នេយ៍ អំណោយរបស់លោក អូលីវ័រ ដឺ ប៊ែរណុង នៅថ្ងៃទី២០ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៩៥។ ជាប្រភេទដើមឈើដាំលម្អ។
ស្លឹករបស់វាត្រូវបានប្រជាពលរដ្ឋប្រើប្រាស់ដើម្បីរុំចំណីអាហារ។

Quinquina d'Inde / សក្យា / Alstonia Scholaris / Apocynaceae

Originaire d'Inde, don du Ministre de l'Environnement en novembre 2018. Utilisé en alternative à la quinine contre le paludisme. Son bois blanc et léger est utilisé pour certains ustensiles de cuisine.
មានប្រភពពីឥណ្ឌា អំណោយរបស់ក្រសួងបរិស្ថាន កាលពីខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨។ អាចប្រើប្រាស់ជំនួសថ្នាំគីនីនដើម្បីព្យាបាលជំងឺគ្រុនចាញ់។
សាច់ឈើស និងស្រាលរបស់វាត្រូវបានប្រើសម្រាប់ផលិតសម្ភារៈប្រើប្រាស់ក្នុងផ្ទះបាយមួយចំនួន។

Quelques espèces remarquables

ប្រភេទដើមឈើគួរឱ្យកត់សម្គាល់មួយចំនួន

Selon les méthodes d'inventaire naturaliste et d'évaluation environnementale, ce statut d'espèce remarquable s'applique aux espèces protégées, réglementées, patrimoniales ou encore menacées d'extinction et sont représentatives d'un habitat naturel ou de l'état d'un écosystème.

អនុលោមតាមវិធីសាស្ត្រនៃការធ្វើបញ្ជីរុក្ខជាតិ និងការវាយតម្លៃបរិស្ថាន ប្រភេទដើមឈើមានតម្លៃសម្បត្តិប្រភេទដែលត្រូវបានការពារ ដាក់ឱ្យស្ថិតក្រោមការពារធានា ជាបេតិកភណ្ឌ ឬថែមទាំងអាចផុតពី ហើយជាទីជម្រកធម្មជាតិ ឬជាផ្នែកនៃប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី។

Crédits photos : Jean-François Perigois / Edd Russell / Michael MK Khor / Stéphane Morlot

Acajou du Sénégal / ត្រាប់បែក / *Khaya senegalensis* (Desv.) A.Juss. / Meliaceae

Originaire du Sénégal, classé « vulnérable » (VU) sur la liste rouge de l'UICN.

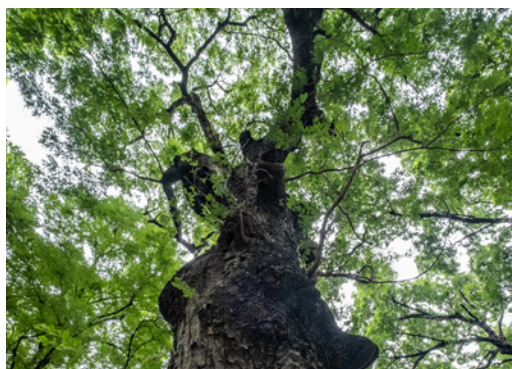
មានប្រភពពីសេណេហ្គាល់ ត្រូវបានគេចាត់ជាប្រភេទដើមឈើ « ងាយទទួលរងគ្រោះ » ក្នុងបញ្ជីក្រហមរបស់សហភាពអន្តរជាតិដើម្បីអភិរក្សធម្មជាតិ។

Albizia / ចំរៀក / *Albizia lebbekoides* (DC.) Benth / Leguminosae

Originaire d'Asie du Sud-Est, utilisé pour ses tannins : bois rouge pour le mobilier et colorant pour les vêtements.

មានប្រភពពីអាស៊ីអាគ្នេយ៍ សាច់ឈើពណ៌ក្រហមប្រើសម្រាប់ធ្វើគ្រឿងសង្ហារឹម ចំណែកដុះក្រហមអាចយកទៅធ្វើលក់ជ្រូកកំសង្កៀតបំពាក់។

Arbre de pluie / អម្ពិលបាតាំង / *Samanea saman* (Jacq.) Merr. / Leguminosae

Originaire d'Amérique du Sud, autrement appelé Bois noir d'Haïti, il est utilisé pour son bois ou ses propriétés médicinales. Les flaques qui s'accumulent sous l'arbre sont à l'origine du nom de l'arbre. Elles sont dues aux insectes cicadelles qui se nourrissent de la sève de l'arbre et rejettent un miellat moussueux qui fertilise le sol.

មានប្រភពពីអាមេរិកខាងត្បូង ឈើរបស់វាត្រូវបានគេយកទៅប្រើប្រាស់។ មានគុណប្រយោជន៍ផ្នែកឱសថ។ បារាំងហៅថា « ដើមឈើទឹកភ្លៀង » ដោយសារទឹកដែលមាននៅក្រោមដើម។ ទឹកនេះបានមកពីសត្វល្អិតដែលបិតសារធាតុចិញ្ចឹមពីដើម ហើយបញ្ចេញជាតិផ្អែមធ្វើឱ្យដីមានជីជាតិ។

Bois de rose du Siam / គ្រឿង / *Dalbergia cochinchinensis* Pierre / Leguminosae

Originaire de Thaïlande, classé « vulnérable » (VU) sur la liste rouge de l'UICN, il est menacé de disparition dès 2026.

មានប្រភពពីប្រទេសថៃ ត្រូវបានសហភាពអន្តរជាតិដើម្បីអភិរក្សធម្មជាតិចាត់បញ្ចូលជាប្រភេទឆ្មោតដោយទទួលរងគ្រោះថ្នាក់ក្នុងបញ្ជីក្រហមរបស់ខ្លួន។ ដើមឈើនេះអាចនឹងវិនាសបាត់បង់ចាប់ពីឆ្នាំ២០២៦។

Caïmitier / ទឹកដោះ / *Chrysophyllum cainito* L. / Sapotaceae

Originaire d'Amérique centrale et des îles Caraïbes, il produit des « pommes de lait » consommées crues ou cuites.

L'infusion des feuilles est utilisée en médecine traditionnelle.

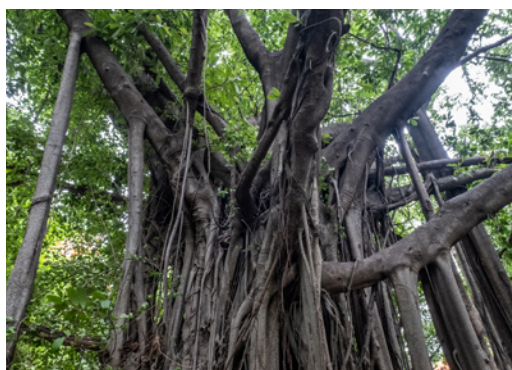
មានប្រភពពីអាមេរិកកណ្តាល និងកោះកាណ្ឌីប វាផ្តល់ផ្លែទឹកដោះដែលអាចទទួលបាននៅឫស្សី។ ស្លឹកអាចយកទៅស្វាយដើម្បីប្រើប្រាស់ជាឱសថបុរាណ។

Cassier, canéfier / កង្ក្រក / *Cassia fistula* L. / Leguminosae

Originaire d'Asie du Sud, autrement appelé arbre de pluie dorée. Plante ornementale et médicinale, son écorce produit une teinture rouge et son bois est utilisé pour faire des ponts et des outils. C'est la fleur nationale de Thaïlande.

មានប្រភពពីអាស៊ីភាគខាងត្បូង ជាដើមឈើសម្រាប់ដាំលម្អ ហើយត្រូវបានប្រើប្រាស់ជាថ្នាំ។ សម្បកឈើផ្តល់នូវលំដាប់ក្រហម ហើយឈើត្រូវបានប្រើដើម្បីសាងសង់ស្ពាន និងឧបករណ៍ប្រើប្រាស់ផ្សេងៗ។ ផ្ការបស់វាគឺជាអត្តសញ្ញាណប្រទេសថៃ។

Figuier étrangleur / ប្រព្រាំង / *Ficus altissima* Bl. / Moraceae

Originaire d'Asie du Sud-Est, arbre parasite, il germe sur un arbre hôte qu'il finit par tuer.

មានប្រភពពីអាស៊ីអាគ្នេយ៍ ជាប្រភេទរុក្ខជាតិបរាសិត។ វាដុះនៅលើដើមឈើផ្សេងទៀត ហើយអាចធ្វើឱ្យដើមឈើនោះងាប់បាន។

Koki / គគីរ / *Hopea odorata* Roxb. / Dipterocarpaceae

Originaire d'Asie du Sud et du Sud-Est, classé « vulnérable » (VU) sur la liste rouge de l'UICN.

Son bois est l'un des plus réputés d'Asie du Sud-Est.

មានប្រភពពីអាស៊ីខាងត្បូង និងអាស៊ីអាគ្នេយ៍ ត្រូវបានដាក់ចូលក្នុងបញ្ជីក្រហមរបស់សហភាពអន្តរជាតិដើម្បីអភិរក្សធម្មជាតិ។ ជាប្រភេទឈើគេស្គាល់ច្រើននៅអាស៊ីអាគ្នេយ៍។

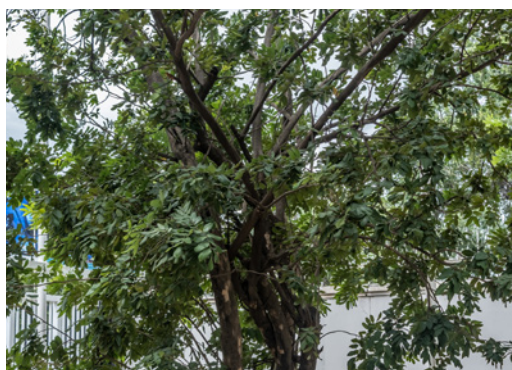
Kapokier / គ / *Bombax pentandrum* L. / Bombacaceae

Originaire d'Asie du Sud-Est et d'Amérique du Sud, autrement appelé Fromager de Malaisie, il est utilisé pour la production de kapok (sorte de coton soyeux qui a longtemps servi à rembourrer matelas et oreillers).

មានប្រភពពីអាស៊ីអាគ្នេយ៍ និងអាមេរិកខាងត្បូង ដើមឈើប្រភេទនេះផ្តល់សំឡី (សម្រាប់ញាត់ធ្វើពូកនិងខ្នើយ)។

Longanier / រៀន / *Dimocarpus longan* Lour. / Sapindaceae

Originaire d'Asie du Sud-Est et du sud-est de la Chine, connu pour son fruit comestible, le longane.

Classé espèce « quasi menacée » (NT) sur la liste rouge de l'UICN.

មានប្រភពពីអាស៊ីអាគ្នេយ៍ និងភាគអាគ្នេយ៍នៃប្រទេសចិន គេស្គាល់ដើមនេះដោយសារផ្លែរបស់វា។ ជាប្រភេទដើមឈើដែល«នឹងស្ថិតក្នុងគ្រោះថ្នាក់ក្នុងពេលដំឡើងខាងមុខ» នៅក្នុងបញ្ជីក្រហមរបស់សហភាពអន្តរជាតិដើម្បីអភិរក្សធម្មជាតិ។

Manguier / ស្វាយ / *Mangifera indica* L. / Anacardiaceae

Originaire d'Inde, cultivé depuis plus de 4 000 ans pour ses fruits.

Il existe plus de 500 variétés différentes.

មានប្រភពពីឥណ្ឌា ជាដំណាំហូបផ្លែដែលត្រូវបានដាំជាង៥០០០ឆ្នាំមកហើយ។ ស្វាយមានជាង៥០០ប្រភេទខុសៗគ្នា។

Palmier de Palmyre / រៀត / *Borassus flabellifer* L. / Palmae

Originaire du sud de l'Inde et d'Asie du Sud-Est, également appelé Palmier à sucre, il est notamment utilisé pour le sucre de Thnot produit au Cambodge. Classé « en danger » (EN) sur la liste rouge de l'UICN.

C'est l'arbre national du Cambodge.

មានប្រភពពីភាគខាងត្បូងនៃឥណ្ឌា និងអាស៊ីអាគ្នេយ៍ ត្នោតត្រូវបានគេដាំសម្រាប់ទាញយកស្ករ។ ជាប្រភេទរុក្ខជាតិ«កំពុងរងគ្រោះថ្នាក់»ក្នុងបញ្ជីសហភាពអន្តរជាតិដើម្បីអភិរក្សធម្មជាតិ (UICN)។ ជារុក្ខជាតិនិមិត្តរូបនៃប្រទេសកម្ពុជា។

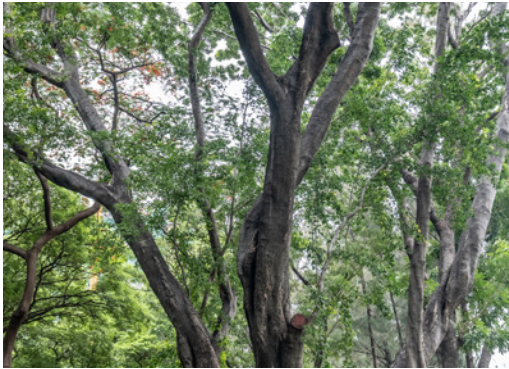

Peltophorum / ត្រសក់ / Peltophorum dasyrhachis (Miq.) Kurz / Leguminosae

Originaire d'Asie du Sud-Est, autrement appelé flamboyant jaune.

Il est utilisé pour ses propriétés médicinales.

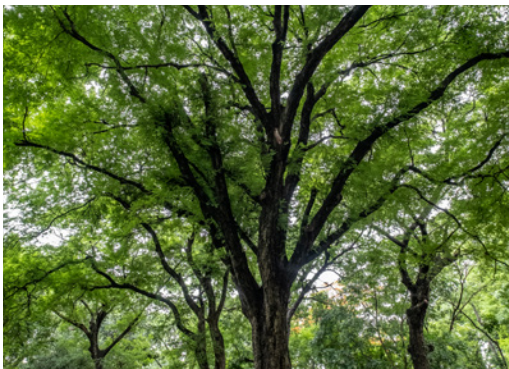
មានប្រភពពីអាស៊ីអាគ្នេយ៍ គេប្រើប្រាស់វាសម្រាប់គុណប្រយោជន៍ផ្នែកឱសថ។

Tamarin d'Inde / អម្ពិលទឹក / Pithecellobium dulce (Roxb.) Benth. / Leguminosae

Originaire d'Amérique centrale, utilisé en cuisine et pour ses propriétés médicinales. La jeune feuille et l'écorce du tronc sont réputées antidiabétiques ; la racine, antipaludique.

មានប្រភពពីអាមេរិកកណ្តាល គេអាចទទួលបានផ្លែរបស់វាបាន។ ជាតិឱសថនិងសម្បកត្រូវបានគេប្រើសម្រាប់ព្យាបាលជំងឺទឹកនោមផ្អែម ចំណែកឬសអាចព្យាបាលជំងឺគ្រុនចាញ់។

Tamarinier / អម្ពិល / Tamarindus indica L. / Leguminosae

Originaire d'Afrique de l'Est, utilisé en cuisine, la jeune feuille et le fruit sont consommés en soupe.

Il a également des propriétés médicinales (anti-inflammatoire, laxatif).

មានប្រភពពីអាហ្វ្រិកខាងកើត ត្រូវ និងផ្លែអាចប្រើសម្រាប់សម្លផ្លែ។ វាមានគុណប្រយោជន៍ផ្នែកឱសថផងដែរ (ព្យាបាលរលាក បញ្ចុះលាមក)។

04. Un lieu de promenade

ទីកន្លែងសម្រាប់ដើរកម្សាន្ត

Journée du patrimoine

ទិវាបេតិកភណ្ឌ

Depuis 2015, la journée du patrimoine offre au public l'occasion de découvrir ou redécouvrir l'Ambassade de France, ses bâtiments et son grand espace vert.

Le 21 septembre 2018, plus de 2 000 visiteurs ont profité de ces portes ouvertes.

តាំងពីឆ្នាំ២០១៥មកទិវាបេតិកភណ្ឌផ្តល់ឱកាសដល់សាធារណជនស្វែងយល់ឬស្វែងយល់ជាថ្មីអំពីស្ថានទូត អគារ និងឧទ្យាន។

កាលពីថ្ងៃទី២១ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៨ អ្នកទស្សនាជាង២០០០នាក់បានមកចូលរួមក្នុងទិវាបេតិកភណ្ឌនៅស្ថានទូតបារាំង។

Déambulations artistiques

ដំណើរត្រាច់ចរសិល្បៈ

En mars 2018, sept artistes plasticiens cambodgiens ont été invités à investir le parc pour y créer des œuvres originales :

Em Riem, Phe Sophon, Thang Sothea, Nou Sary, Philong Sovan, Ou Vandy et Tor Vutha.

Le parc a été ouvert au grand public pour ces Déambulations artistiques. 3600 personnes sont venues le temps d'un week-end admirer ces œuvres magnifiques.

កាលពីខែមីនា ២០១៨ សិល្បករស្នេរបកម្ពុជាចំនួន៧រូបមាន ឈម រាម, ផៃ សុភ័ណ្ឌ, ថាង សុផា, នូ សារី, សុវណ្ណ ភីឡុង, អ៊ូ ភីនឌី និង តោ វុត្តា បានរចនាស្នាដៃសិល្បៈថ្មីរបស់ខ្លួន ដើម្បីដាក់តាំងបង្ហាញនៅក្នុងឧទ្យានស្ថានទូតបារាំង។
ស្ថានឧទ្យានត្រូវបានបើកជូនសាធារណជនទស្សនាក្នុងកម្មវិធីដំណើរត្រាច់ចរសិល្បៈ។ មនុស្សម្នាប្រមាណ៣៦០០ នាក់បានមកទស្សនាស្នាដៃសិល្បៈដ៏អស្ចារ្យទាំងនេះក្នុង ពេលចុងសប្តាហ៍។

Phe Sophon

Ou Vandy

Thang Sothea

Tor Vutha

Philong Sovan

Nou Sary

Em Riem

La fresque murale

គំនូរលើជញ្ជាំងរបង

Formé à la Faculté d'arts plastiques et à l'Ecole de communication visuelle de Bordeaux, j'ai acquis de solides compétences en peinture classique autant qu'en efficacité graphique, ainsi qu'un goût certain pour l'amélioration « sauvage » des espaces urbains vacants, aussi appelé graffiti.

Aujourd'hui designer et artiste, après avoir parcouru le vaste monde et m'être imprégné de différentes cultures, je pratique au Cambodge depuis plus d'un an des œuvres singulières autour de l'équilibre des formes et des couleurs. J'aspire à déployer au cœur de notre vie quotidienne des compositions généreuses et exigeantes, découpage et montage d'abstractions organiques à la fois mystérieuses et familières.

Pour cette fresque végétale, les murs du parc de l'Ambassade constituent un terrain de jeu parfait. Dans cette ville de Phnom Penh au fort développement, où les constructions se multiplient et les tours poussent comme des arbres, ces peintures murales proposent une extension à cet écrin de verdure.

NUUBLAA, artiste plasticien

Cette fresque a été réalisée avec des peintures de l'entreprise française MAESTRIA, créée en 1963 et implantée au Cambodge depuis 1997.

តាមរយៈការបណ្តុះបណ្តាលនៅមហាវិទ្យាល័យសិល្បៈសូន្យប និងសាលាសាវត្ថមនាគមន៍ទស្សន៍វិស័យកាត់ដេកប្រចាំខ្មែរ ខ្ញុំទទួលបានចំណេះដឹងរឹងមាំផ្នែកគំនូររូបាណ ការរចនាក្រាហ្វិក និងគំនូរបែប «សេរី» នៅលើជញ្ជាំងទំនេរក្នុងក្រុង ដែលគេហៅម៉្យាងទៀតថាជាគំនូរសាធារណៈ ឬ GRAFFITI ។

ខ្ញុំបានធ្វើដំណើរពីកន្លែងមួយទៅកន្លែងមួយក្នុងពិភពលោកដ៏ធំល្វីងល្វើយ ហើយស្គាល់វប្បធម៌ផ្សេងៗគ្នា។ បច្ចុប្បន្ន ខ្ញុំគឺជាអ្នករចនា និងសិល្បករ។ អស់រយៈពេលជាងមួយឆ្នាំមកហើយ ខ្ញុំធ្វើការនៅកម្ពុជាលើផ្នែកគំនូរ ដោយស្នាដៃរបស់ខ្ញុំផ្តល់សារៈសំខាន់លើការរក្សាគុណភាពរវាងទម្រង់ និងពណ៌ ហើយមានលក្ខណៈជាការកាត់តម្កើងឡើងវិញ ស្របតាមស្រែចម្ការ និងសាមញ្ញ។

ចំពោះគំនូររូបាណនេះ ជញ្ជាំងរបងរបស់ស្ថានទូតគឺស័ក្តិសមបំផុតសម្រាប់ការគូរ។ នៅពេលនេះគឺជាពេលវេលាដែលកំពុងអភិវឌ្ឍយ៉ាងខ្លាំង ជាមួយសំណង់និងអគារខ្ពស់ៗដុះលូតលាស់ស្តោកស្តុះដូចព្រៃឈើ គំនូរលើជញ្ជាំងនេះហាក់បីដូចជារួមចំណែកបន្ថែមទេសភាពបៃតងមួយនៅក្នុងទីក្រុង។

**ទូលា
សិល្បករសូន្យប**

គំនូរនេះប្រើប្រាស់ថ្នាំលាបរបស់ក្រុមហ៊ុនបារាំង MAESTRIA ដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅឆ្នាំ១៩៦៣ ហើយបើកដំណើរការនៅកម្ពុជាតាំងពីឆ្នាំ១៩៩៧។

05. L'engagement environnemental de la France

ការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់បារាំងស្តីពី
បរិស្ថាន

L'action de la France

សកម្មភាពរបស់បារាំង

La France est fortement engagée dans la lutte contre le dérèglement climatique au plan international. Elle a ainsi accueilli en 2015 la COP21 qui a permis d'aboutir à l'Accord de Paris sur le climat. La France a également adopté l'importante résolution «Vers un Pacte mondial pour l'Environnement » de 2018, conjointement à 142 autres pays. C'est une étape primordiale pour mieux protéger l'environnement et la planète. Ce Pacte devrait devenir le premier accord international juridiquement contraignant rassemblant l'ensemble des droits environnementaux dans un seul et même texte. Au niveau européen, les politiques climatiques s'inscrivent dans le « Paquet Energie-Climat » de l'Union européenne qui fixe à l'horizon 2030 la réduction des émissions de gaz à effet de serre à 40% par rapport à 1990.

La France est le 5ème contributeur du Fonds Vert pour le climat. Lancé en 2011, il permet de soutenir des projets de limitation de l'émission de gaz à effet de serre et de la déforestation, et d'adaptation au changement climatique dans les pays les plus vulnérables. Le Cambodge est ainsi bénéficiaire d'un projet de 141,4 millions USD, cofinancé par les pays membres du Fonds et la Banque Asiatique de Développement, sur l'atténuation et l'adaptation au changement climatique.

Introduit en juillet 2018, le Plan Biodiversité s'inscrit dans la Stratégie nationale qui vise à renforcer l'action de la France pour la préservation de la biodiversité et à mobiliser des leviers pour la restaurer lorsqu'elle est dégradée. La 7ème session plénière de la Plateforme Intergouvernementale sur la biodiversité et les services écosystémiques, organisée à Paris en mai 2019, a établi une première évaluation scientifique de l'état de la biodiversité mondiale. La France, qui préside le G7 en 2019, a par ailleurs œuvré pour l'adoption de la Charte de Metz pour la biodiversité par le G7 Environnement de mai 2019. Les pays signataires s'engagent à lutter contre l'érosion de la biodiversité et à appuyer l'élaboration et la mise en œuvre d'un cadre mondial pour la biodiversité pour l'après 2020. Enfin, la France accueillera en 2020 le 7ème Congrès mondial de la nature organisé par l'Union Internationale pour la Conservation de la Nature (UICN).

ប្រទេសបារាំងខិតខំប្រឹងប្រែងយ៉ាងខ្លាំងលើឆាកអន្តរជាតិក្នុងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ។ បារាំងបានធ្វើជាម្ចាស់ផ្ទះរៀបចំសន្និសីទពិភពលោកលើកទី២១ស្តីពីបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុកាលពីឆ្នាំ២០១៥ដែលបានឈានទៅដល់ការអនុម័តកិច្ចព្រមព្រៀងក្រុងប៉ារីសស្តីពីអាកាសធាតុ។ ប្រទេសបារាំង រួមគ្នាជាមួយ១៤២ប្រទេសផ្សេងទៀត ក៏បានអនុម័តផងដែរនូវសេចក្តីសម្រេចដ៏សំខាន់មួយស្តីពី«ដំណើរឆ្ពោះទៅរកកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិសម្រាប់បរិស្ថាន» ឆ្នាំ២០១៨។ នោះជាជំហានដ៏សំខាន់មួយដើម្បីថែរក្សាបរិស្ថាន និងភពផែនដីឱ្យកាន់តែល្អប្រសើរ។ កតិកាសញ្ញានេះអាចនឹងក្លាយទៅជាកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិលើកដំបូង ដែលមានកម្លាំងគតិយុត្តិចាស់បង្អំ ដោយប្រមូលផ្តុំនូវច្បាប់ស្តីពីបរិស្ថាននៅក្នុងឯកសារតែមួយ។ ក្នុងកម្រិតសហគមន៍អឺរ៉ុប គោលនយោបាយស្តីពីអាកាសធាតុមាននៅក្នុង «ផែនការសកម្មភាពស្តីពីអាកាសធាតុ» របស់សហគមន៍អឺរ៉ុប ដែលមានគោលដៅកាត់បន្ថយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ឱ្យទៅត្រឹម៥០%នៅឆ្នាំ២០៣០ ធៀបនឹងឆ្នាំ១៩៩០។

បារាំងគឺជាប្រទេសផ្តល់ជំនួយធំទី៥ដល់មូលនិធិបែកបាក់សម្រាប់អាកាសធាតុ។ បង្កើតឡើងកាលពីឆ្នាំ២០១១ មូលនិធិនេះជួយទ្រទ្រង់គម្រោងកាត់បន្ថយការបំភាយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ និងការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើ ការបន្សុំនឹងបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុក្នុងប្រទេសដោយរងគ្រោះជាងគេ។ ក្នុងន័យនេះ ប្រទេសកម្ពុជាទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ពីគម្រោង ដែលមានទឹកប្រាក់១៥១,៤លានដុល្លារ ដែលជាសហប្រតិបត្តិការរវាងប្រទេសសមាជិកមូលនិធិ និងធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ីដើម្បីគម្រោងកាត់បន្ថយ និងបន្សុំនឹងបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ។

បង្កើតឡើងនៅខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៨ ផែនការដឹះចម្រុះត្រូវបានដាក់ក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រជាតិ ដែលមានគោលដៅពង្រឹងសកម្មភាពរបស់បារាំងក្នុងការអភិវឌ្ឍដឹះចម្រុះ និងកៀរគរមធ្យោបាយនានាដើម្បីស្តារដឹះចម្រុះនៅពេលដែលសកលលោក។ កិច្ចប្រជុំពេញអង្គលើកទី៧នៃវេទិកាអន្តររដ្ឋាភិបាលស្តីពីដឹះចម្រុះ និងអត្ថប្រយោជន៍ នៃប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីរៀបចំឡើងកាលពីខែមេសា ឆ្នាំ២០១៩ បានធ្វើការវាយតម្លៃវិទ្យាសាស្ត្រដំបូងអំពីស្ថានភាពនៃដឹះចម្រុះពិភពលោក។ ប្រទេសបារាំងដែលដឹកនាំកិច្ចប្រជុំរបស់ក្រុមប្រទេសទាំង៧(G៧) នៅឆ្នាំ២០១៩ បានខិតខំដើម្បីឱ្យក្រុមប្រទេសទាំងនេះអនុម័តយកធម្មនុញ្ញទីក្រុង METZ នៅខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៩។ ប្រទេសហុល្លេនដ៍រដ្ឋប្រយុទ្ធប្រឆាំងភាពស៊ីអេចវីលនៃដឹះចម្រុះ និងគាំទ្រការគាត់តែងនិងការដាក់ឱ្យដំណើរការវិធានសកលមួយសម្រាប់ដឹះចម្រុះសម្រាប់ក្រោយឆ្នាំ២០២០។ ជាងនេះទៅទៀត ប្រទេសបារាំងនឹងទទួលធ្វើជាម្ចាស់ផ្ទះនៃសមាជិកពិភពលោកលើកទី៧ស្តីពីធម្មជាតិឆ្នាំ២០២០ រៀបចំដោយសហភាពអន្តរជាតិដើម្បីអភិរក្សធម្មជាតិ (UICN)។

La coopération avec le Cambodge

កិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយកម្ពុជា

Lors de l'ouverture de la COP 21 à Paris en 2015, sa Majesté le Roi Norodom Sihamoni a mis l'accent sur l'objectif du Royaume du Cambodge de lutter contre le dérèglement climatique. Le Cambodge a ratifié l'Accord de Paris sur le changement climatique en décembre 2016.

L'Agence Française de Développement (AFD), présente au Cambodge depuis 1993, place au cœur de son mandat l'atténuation des effets du changement climatique et soutient le Cambodge dans ses politiques de réponse aux Objectifs de Développement Durable (ODD) instaurés par les Nations Unies, notamment l'objectif 13 qui concerne la lutte contre les changements climatiques. L'AFD veille à ce qu'aucun de ses projets n'ait d'impact négatif sur le climat et s'est fixé comme objectif que 70% de ses projets aient un co-bénéfice climat en Asie du Sud-Est.

Le Cambodge est classé au 19ème rang des 181 pays affectés par le changement climatique, selon l'Index des risques climatiques globaux 2019 réalisé par l'ONG GermanWatch sur la période 1998-2017. Les inondations et les sécheresses risquent d'augmenter en fréquence et en intensité dans un avenir proche. Face à cet enjeu, l'AFD accompagne le Cambodge dans la mise en place d'infrastructures plus résilientes au changement climatique. Elle participe notamment à la rénovation du réseau routier et à la réhabilitation des infrastructures d'irrigation afin de garantir une meilleure gestion des ressources en eau dans le domaine agricole. Elle aide aussi à développer le secteur des énergies renouvelables et à accompagner le secteur agricole vers une transition écologique. Cette dernière est notamment portée par le réseau de professionnels de l'agro-écologie Aliséa, coordonné par l'ONG internationale de développement Gret.

Pour la protection de la biodiversité, l'AFD mène des actions dédiées à la gestion des espaces naturels protégés, à l'exploitation durable des écosystèmes et à l'amélioration du niveau de vie des personnes vivants au sein de ces espaces, tout en appliquant la méthode « éviter, réduire, compenser » sur l'ensemble des projets de l'AFD. Au Cambodge, on compte 834 756 hectares d'aires protégées via des projets financés par l'AFD.

ក្នុងពិធីបើកសន្និសីទក្រុងប៉ារីសស្តីពីបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ កាលពីឆ្នាំ២០១៥ ព្រះករុណាព្រះបាទ សម្តេចព្រះបរមនាថ នរោត្តម សីហមុនី ព្រះមហាក្សត្រនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា បានមានព្រះរាជបន្ទូលសង្កត់ធ្ងន់លើគោលដៅរបស់ កម្ពុជាក្នុងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ។ កម្ពុជាបានផ្តល់សច្ចាប័នលើកិច្ចព្រមព្រៀងក្រុងប៉ារីសស្តីពី បម្រែបម្រួលអាកាសធាតុកាលពីខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៦។

ទីភ្នាក់ងារអភិវឌ្ឍន៍បារាំង(AFD)ដែលមានវត្តមាននៅកម្ពុជាតាំង ពីឆ្នាំ១៩៩៣ បានដាក់ការកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់បម្រែបម្រួល អាកាសធាតុក្នុងសកម្មភាពរបស់ខ្លួន និងគាំទ្រគោលនយោបាយ នៃប្រទេសកម្ពុជាក្នុងការសម្រេចគោលដៅនៃការអភិវឌ្ឍ ប្រកបដោយចីរភាពរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ពិសេស គោលដៅទី១៣ស្តីពីការប្រយុទ្ធប្រឆាំងបម្រែបម្រួល អាកាសធាតុ។ ទីភ្នាក់ងារ AFD ខិតខំធ្វើយ៉ាងណាមិនឱ្យ គម្រោងណាមួយរបស់ខ្លួនជះឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានលើ អាកាសធាតុ ហើយបានកំណត់គោលដៅថា៧០%នៃ គម្រោងរបស់ខ្លួនត្រូវផ្តល់សារប្រយោជន៍រួមផ្នែក អាកាសធាតុនៅអាស៊ីអាគ្នេយ៍។

ប្រទេសកម្ពុជាស្ថិតក្នុងចំណាត់ថ្នាក់ទី១៩ក្នុងចំណោម១៨១ ប្រទេស ដែលទទួលផលប៉ះពាល់ពីបម្រែបម្រួល អាកាសធាតុ យោងតាមរបាយការណ៍ស្តីពីបម្រែបម្រួលអាកាស ធាតុសាកលឆ្នាំ២០១៩ ធ្វើឡើងដោយអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល German Watch សម្រាប់ចំណាត់ថ្នាក់ឆ្នាំ១៩៩៨ដល់២០១៧។ ក្នុងពេលអនាគតដ៏ឆាប់ខាងមុខ ទឹកជំនន់ និងគ្រោះរាំងស្ងួត អាចនឹងកើតឡើងកាន់តែញឹកញាប់ និងធ្ងន់ធ្ងរជាងមុន។ ប្រឈមនឹងបញ្ហានេះ ទីភ្នាក់ងារ AFD បានជួយជ្រោមជ្រែង កម្ពុជាក្នុងការដាក់ឱ្យមានហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ដែលធន់នឹងបម្រែ បម្រួលអាកាសធាតុ។ ជាពិសេសទីភ្នាក់ងារ AFD ចូលរួមក្នុងការ ស្តារប្រព័ន្ធស្រោចស្រពដើម្បីធានាឱ្យបានការគ្រប់គ្រងធនធាន ទឹកឱ្យបានល្អប្រសើរជាងមុនក្នុងវិស័យកសិកម្ម។ ទីភ្នាក់ងារ AFD ក៏ជួយអភិវឌ្ឍថាមពលកកើតឡើងវិញ និងវិស័យកសិកម្មដែល គោរពបរិស្ថានផងដែរ។ កសិកម្មដែលគោរពបរិស្ថាននេះត្រូវបាន ស្នើឡើងដោយបណ្តាញអ្នកអាជីពក្នុងវិស័យកសិ-អេកូឡូស៊ី Aliséa ក្រោមការសម្របសម្រួលពីអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល អន្តរជាតិសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍ Gret។

ដើម្បីថែរក្សាជីវៈចម្រុះ ទីភ្នាក់ងារ AFD ដឹកនាំសកម្មភាពគ្រប់ គ្រងលំហធម្មជាតិដែលទទួលបានការការពារ ការធ្វើអាជីវកម្ម ប្រកបដោយចីរភាពលើប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីនិងការលើកកម្ពស់កម្រិត ជីវភាពប្រជាពលរដ្ឋនៅក្នុងតំបន់ទាំងនេះ ដោយអនុវត្តវិធីសាស្ត្រ «ចៀសវាង កាត់បន្ថយនិងជួសជុលឡើងវិញ» នៅក្នុងគម្រោង ទាំងអស់របស់ភ្នាក់ងារអភិវឌ្ឍន៍បារាំង។ នៅប្រទេសកម្ពុជា តំបន់ការពារទំហំ៨៣៩ ៧៥៦ហិកតាទទួលបានការអភិរក្សតាមរយៈគម្រោង ដែលទទួលបានហិរញ្ញប្បទានពីទីភ្នាក់ងារ AFD។

Projet d'infrastructure hydraulique de l'AFD

គម្រោងធារាសាស្ត្ររបស់ទីភ្នាក់ងារ AFD

Projet GERES pour soutenir l'émergence de filières durables pour l'énergie domestique.

គម្រោងអង្គការ GERES ដើម្បីលើកស្ទួយការប្រើប្រាស់ថាមពលដែលមិនបំផ្លាញបរិស្ថាន

Start
WITH BRED
Grow
WITH BRED

Partenaire Platinum

L'engagement environnemental de la BRED Bank Cambodia

Face aux inquiétudes environnementales actuelles, la BRED Bank Cambodia, deuxième plus grande banque internationale et unique banque européenne du pays, a mis en place diverses mesures relatives à la préservation de l'environnement.

Afin de réduire la consommation d'électricité, des vitres épaisses ont été installées, conçues pour laisser pénétrer un éclairage naturel et réduire la chaleur. Les climatiseurs de la gamme Multi V sont équipés d'un système intelligent et réduisent la consommation d'électricité de 30%. De plus, une étude est en cours quant à la possibilité d'installer des panneaux solaires pour les locaux de la BRED Bank.

Au quotidien, la réduction des matières plastiques est privilégiée. Les clients et membres du personnel utilisent des gobelets en carton et verres réutilisables, ainsi que des sacs écoresponsables en carton et toile, résistants et durables. Les purificateurs d'eau remplacent les bouteilles plastiques, et les cartouches d'encre sont rechargeables.

Pour assumer son rôle en tant que société, dans la protection et la préservation de l'environnement, la BRED Bank participe à des activités socialement responsables. Nous soutenons l'association « Go Green Cambodia » qui organise des activités mensuelles de nettoyage et a créé une application de gestion des déchets. Engagé, le personnel de la BRED Bank participe aux activités organisées par la fondation de préservation des éléphants du Cambodge « Airavata ». Ainsi, il nous est apparu important de participer au projet « Déambulations botaniques » de l'Ambassade de France au Cambodge afin de valoriser la flore cambodgienne et sa diversité.

ការប្តេជ្ញាចិត្ត និងស្មារតីចូលរួមការពារបរិស្ថានរបស់ធនាគារ ប្រេដ ប៊ែង ខែមបូឌា

បច្ចុប្បន្ន ប្រឈមនឹងការព្រួយបារម្ភផ្នែកបរិស្ថាន ធនាគារ ប្រេដ ប៊ែង ខែមបូឌា ដែលជាធនាគារអន្តរជាតិធំជាងគេទី២ និងជាធនាគារអឺរ៉ុបតែមួយគត់នៅកម្ពុជា បានអនុវត្តគោលការណ៍មួយចំនួនដើម្បីថែរក្សាបរិស្ថាន។

ដើម្បីកាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់អគ្គិសនី ធនាគារប្រើប្រាស់កញ្ចក់ដែលអាចកាត់បន្ថយកម្ដៅព្រះអាទិត្យ និងអាចឱ្យពន្លឺឆេះចូលក្នុងការិយាល័យបានគ្រប់គ្រាន់។ ធនាគារប្រើប្រាស់ម៉ាស៊ីនត្រជាក់ MULTI V ដែលមានប្រព័ន្ធអ៊ីនតេឡិចត្រិក និងជួយកាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់អគ្គិសនីបានដល់ទៅ៣០%។ ម៉្យាងវិញទៀត ធនាគារកំពុងសិក្សាពីលទ្ធភាពដំឡើងបន្ទះសូឡាដើម្បីទាញយកថាមពលអគ្គិសនីមកប្រើប្រាស់ក្នុងធនាគារ។ ជារៀងរាល់ថ្ងៃ ធនាគារប្រេដកាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់របស់បរិវេណផងដែរ។ អតិថិជន និងបុគ្គលិកធនាគារប្រើប្រាស់កែវទឹកធ្វើពីក្រដាសកាតុង និងកែវដែលអាចដុសលាងបានរួមទាំងថង់បរិស្ថានដែលរឹងមាំ និងថង់ស្ពាយធ្វើពីក្រណាត់។ យើងប្រើប្រាស់ប្រដាប់ចម្រោះទឹកជំនួសចុងទឹកធ្វើពីដែក។ ម៉ាស៊ីនព្រីនរបស់យើងអាចបញ្ចូលទឹកខ្មៅឡើងវិញបាន។

ដើម្បីថែរក្សា និងការពារបរិស្ថានក្នុងនាមជាក្រុមហ៊ុន ធនាគារប្រេដចូលរួមសកម្មភាពទទួលខុសត្រូវសង្គម។ ធនាគារគាំទ្រសមាគម «GO GREEN CAMBODIA» តាមរយៈការជួយឧបត្ថម្ភ APP និងសកម្មភាពបោសសម្អាតប្រចាំខែរបស់សមាគម។ ក្រៅពីនេះ ធនាគារគាំទ្រមូលនិធិអភិរក្សជីវវិទ្យា «AIRAVATA» តាមរយៈការទិញសំបុត្រចូលរួមកម្មវិធីនានារៀបចំឡើងដោយមូលនិធិខាងលើ។ ក្នុងន័យនេះ ធនាគារប្រេដ ប៊ែង យល់ថាជាការសំខាន់ក្នុងការចូលរួមក្នុងគម្រោង «ដំណើរកម្សាន្តតាមព្រៃព្រឹក្សា» រៀបចំឡើងដោយស្ថានទូតបារាំងប្រចាំកម្ពុជាដើម្បីលើកស្ទួយតម្លៃក៏ដូចជាកាតព្វកិច្ចនៃរុក្ខជាតិនៅកម្ពុជា។

Partenaires Gold

ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា
NATIONAL BANK OF CAMBODIA
Riel. Stability. Development.

